

FŐVÁROSI ÜGYEK.

Az autóbusz.

Azokat, a kik igen sokszor pesszimizmussal kénytelenek nézni a Városháza dologtevését, a közlekedés ügyosztályának legutóbbi előterjesztésével örvendetes csalódás ért. A csalódás két szempontból is kellemes. Kellemes nekünk, mert igazolja azt a régi meggyökeresedett álláspontunkat, hogy a mai városházi adminisztrációnak több szervében megvan az erős és fanatikus érzés, mely az alkotó, évtizedekre szóló munka terén keresi a maga érvényesülését, de nem csupán a saját érvényesülésére, hanem Budapest nagygyá tételére is. Az olyan tanulságokból, a milyen az autóbusz javaslat kapcsán most adódik, ezt a következtetést lehet levonni. De lehet egy negativumot is: azt, hogy nem mindig az ügyosztályok és jól ismert jeles munkaerőik azok, a kiken a főváros fejlesztését célzó buzgalom megtörik. Sőt az a sejtelmünk, hogy igen sok derék és megvalósítást váró javaslat heverhet eltemetve az egyes ügyosztályok rejtett fiókaiban. Mi szoríthatja ezeket vissza az érvényesüléstől? Ne kutassuk most. Örülünk inkább annak, hogy némely közérdekű javaslat elemi erővel tör ki a jól bezárt fiókból és elejünk juthat, hogy megnyugvással töltsön el bennünket.

De nemcsak közvetlenül, hanem közvetve is megnyugtató az a javaslat, melyre az uralkodó községi párt évtizedeken át büszkén hivatkozhat, mint legszámottevőbb alkotására, melylyel eddigi községi programjára fölteszi a koronát. Mert mi volt a kommunális élet mostani többségének programja? Egy mondatban felelhetünk rá: a megélhetés javítása. A gyermekcipőben járó világvárosnak, mint a milyen Budapest, csak szociális nyomorúsággal küzdeknek a lakói. A kialakulás átmeneti állapotával jár együtt, hogy a nagyváros forrongó erői keresik a módot a keretek megtöltésére.

Az a roppant áldozatkészség, a mit hat év óta a főváros meghozott, e körül a cél körül forgott, akár a kultura terjesztését szolgálta modern iskolákkal, akár a közegészségügy gyökeres rendezését sok milliós áldozatot követelő programmal, akár pedig a lakásinség enyhítését, avagy a mi ezzel egy: a közlekedés javítását.

Budapest megvalósítandó nagy reformprogramja körülbelül 700 millió koronát igényelne, föltéve, hogy minden közszükséglet ellátása a fővárosra vár. A szükséges összeg megszerzése horribilis adósságcsinálást jelentene, körülbelül még egyszer annyit, a mennyi a mostani rezsimek terheli fogja. *Lucer* azonban, a kinek községi politikája Budapestre nem volt hatástalan. Bécs nagygyá tételére másfél milliárdot költött el. Am a császár-

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

385.870

Hely

Szerző

Cím Az autóbusz.

Idő

"1913"

Személy

Forrás: Az Újság

Bp.

(Hely)

1913 11/12

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Helyszám

város bérházó lendülete összeesett az általános gazdasági pezsdüléssel és azzal együtt tért nyugvóponttra. Budapest nagy programját azonban a mostani gazdasági válság derékban törte ketté. Kinos, válságos helyzetbe jutott Budapest, s csak dicsérni lehet a közlekedés ügyosztályának talpraesett érzékét, hogy éppen most, a mikor a főváros kezdéséből való alkotó munka szünetelni kénytelen, a megállást nem tűrő élet parancsoló követelését szerencsés javaslattal igyekszik kielégíteni.

Mi ez a követelés, a legfőbb valamennyi közti? A forgalom fejlesztése. Budapest területének egy-séges forgalmi területté változtatása. Az, hogy a kültelek és a belső városrészek roppant ellentéte, a mit a forgalmi élet szervezetlensége szül, megszűnjék. A ki Budapest forgalmát orvosolja, a kültelek utcáját és bérházának lakóját a világváros egységes organizmusába és vérkeringésébe vonja be mai kitagadott állapotából, az nagy jót tesz. Jót tesz a lakossággal és jót tesz a kommunalitással egyben. A kis polgárságnak lehetővé teszi, hogy undok és egészségtelen zsufolt lakásából kimenekülhessen, a nélkül, hogy napi keresetét veszedelmeztené a tovább költözködéssel. A külső részek telektulajdonosai ugyanis egész sereg új bérházat fognak építeni a forgalom javítása és kiterjedése folytán értékesebbé váló telkükön. Végül maga a főváros háztartása is nyerni fog, mert a jobb lakásvizonyok vissza fogják édesgetni azt a százezer lakost, a ki ma a közeli környékről jár be ide kenyerét keresni, s fogyasztásával, valamint adózásával kivonja magát a főváros közterheinek viselésé alól.

Mindez közreható az autóbusz-javaslat megszületésében, a mely szerencsés inspiráció szülte. A mi a főváros fiskális érdekét illeti, az a legmesszebbmenően ki van benne elégitve s e részben az ügyosztály munkájában senki komoly és helytálló bírálatra nem találhat alkalmat. Az a tény, hogy az elavult omnibuszvállalatot az autóbusz-társaság a maga pénzén, a főváros teljes tehermentesítésével váltja meg 1,935.000 koronáért, nem csak azt jelenti, hogy a főváros anyagi áldozata nélkül ment végbe ez a kockázatos tranzakció, hanem azt is, hogy föl-szabadul végre az a két millió korona, a mi már évek óta le van kötve az elavult omnibuszüzem kiküszöbölésére. A mi a főváros befolyásának, tarifareviziójának, részesedésének, megváltó jogának és állandó ellenőrzésének biztosítását illeti, erre nézve oly szociális és anyagi garanciákat tartalmaz a szerződéstervezet, hogy egyenesen csodálni lehet, hogy az idegenek, a kik Budapest viszonyait, az ugynevezett „dörgést“ még nem igen ismerhetik, mind-ebbe belementek. Megeshet, hogy jó üzlet lesz számukra és a fővárosra az, a mibe belementek, de ha netalán nem lesz az, a tanulságért sok millió korona tandíjat kellene az angoloknak fizetniök, a kik hét millió koronával alakítják meg a magyar rész-vénytársaságot.

Mindezért persze azoknak a feje fájjon, a kiket ez illet. A budapesti polgárt ebből csak a dolog jó oldala érheti. A fővárosnak lesz ugyanis végre egy igazi, az érdekekhez és a szükséglethez pompásan alkalmazkodó közlekedő eszköze. Az autóbusz független közlekedő eszköz. Ott fog járni, olyan ut-cákat keres majd föl sorra, a melyek forgalommal bírják táplálni. Az autóbusz-nak nincs ugyanis sine, a mely egyszer lefektetve ötven évig helyhez köti. Oda megy tehát és ott fogja majd hivatását betölteni, a hová a közérdek parancsolja. Végeláthatatlan perspektiva az, a mit az autóbusz Buda-pest életében és jövő fejlődésében megnyit. Óhajta-nia kell mindenkinek, a ki ezt a jövőndőt a szíven hordja, hogy az ügyosztály javaslata megértéssel találkozzék.